

...

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.171/2025/6.

A felperes:

felperes neve (székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

dr. B. Tóth Helga kamarai jogtanácsos ((címe))

Az alperesek:

I. rendű alperes: I. rendű alperes neve (címe)

II. rendű alperes: II. rendű alperes neve (címe)

III. rendű alperes: III. rendű alperes neve (címe)

Az alperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Kecskeméti 7. sz. Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Varga László ügyvéd, (címe))

A per tárgya:

Vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 3.G.20.683/2021/25.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperesek 3.G.20.683/2021/44.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a vezetői felelősség megállapítása az alperesek jogelődjére, néhai (alperesi jogelőd neve)-re vonatkozik, és a felperes részére járó elsőfokú perköltséget az alperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 42 000 (negyvenkettőezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az alperesek terhén marad az általuk, a feleket az ügyben megillető tárgyi illeték feljegyzési jog ellenére előzetes megfizetett 48 000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illeték.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] Az alperesek jogelődje (néhai (alperesi jogelőd neve)) alapítástól (2004. április 20.) az (adós cég neve) (a továbbiakban: adós) önálló cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselője volt.

[2] A 2013. október 22. napján benyújtott felszámolási eljárás megindítására irányuló kérelem alapján a Kecskeméti Törvényszék elrendelte az adós felszámolását, amelynek kezdő időpontja 2015. szeptember 24. napja.

[3] A felszámolási eljárás során a hitelezők összesen 64 014 125 forint hitelezői igényt jelentettek be, amelyből a felperes által bejelentett és nyilvántartásba vett hitelezői igény 31 110 320 forint.

[4] A Kecskeméti Törvényszék a 2019. július 24. napján kelt és 2019. augusztus 28. napján jogerőre emelkedett (X) számú végzésével a felszámolási eljárást befejezetté nyilvánította és a gazdálkodó szervezetet megszüntette. A hitelezők részére regisztrációs díj részbeni visszafizetésére, valamint az adós vagyonából a hitelezői igények részbeni kielégítésére került sor összesen 4 513 900 forint összegben, amelyből 4 367 433 forinttal a felperes hitelezői igénye térült meg. A felszámolási eljárásban meg nem térült hitelezői igények összege 59 500 225 forint, amely összegből a felperes meg nem térült hitelezői igénye 26 742 887 forint.

[5] Az adósnak a 2013. december 31-i mérlegfordulónapon 228 471 000 forint rövid lejáratú kötelezettsége volt, amellyel szemben 11 185 000 forint pénzeszközzel rendelkezett.

[6] Az alperesek jogelődje az adós 2014. évi beszámolóját nem helyezte letétbe és nem tette közzé.

[7] Az adós adófizetési kötelezettségét önként nem teljesítette, ezért a felperes 2010. július 15. napjától folyamatosan végrehajtást folytatott annak behajtása érdekében. A végrehajtási cselekmények nem vezettek eredményre, ezért a tartozást a felperes ideiglenesen behajthatatlanná nyilvánította.

[8] A felperes a 2014. január 1. napjától 2015. szeptember 23. napjáig terjedő időszakra vonatkozóan bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le. A felperes az ellenőrzés keretében a felszámoló tájékoztatására figyelemmel az adós iratainak kezelésével megbízott (cég 2 neve) telephelyén 2016. szeptember 6. napján helyszíni ellenőrzés keretében átvizsgálta az adós iratanyagát, amelyet követően végzésben kötelezte a felszámolóbiztost a hiányzó és konkrétan megnevezett iratanyag átadására. A felszámoló nyilatkozatában előadta, hogy az adós iratanyagának kezelésével kapcsolatban a (cég 2 neve)-t bízta meg, a felszámolónak kizárólag a tevékenység záró beszámoló és a kiegészítő melléklet áll rendelkezésre, amelyeket megküldött a felperesnek.

[9] A felperes ezt követően az alperesek jogelődjét hívta fel nyilatkozattételre és a hiányzó iratok megküldésére, amely felhívására nem válaszolt.

[10] A felperes a 2016. október 21. napján kelt kiegészítő jegyzőkönyvben megállapította, hogy a (cég 2 neve) telephelyén a kért iratok nem állnak rendelkezésre, és sem a felszámoló sem az alperesi jogelőd további iratanyagot nem adott át, ekként megállapítása szerint a hiányzó iratanyag: társasági szerződés és módosításai, aláírási címpéldány, illetve cégbíróági végzések; számviteli politika-szabályzatok; 2014. évi főkönyvi számlák; 2015. január - 2015. szeptember 23. fordulónapi főkönyvi könyvelés (főkönyvi számlák, főkönyvi kivonatok); 2014. december 31. és 2015. szeptember 23. fordulónapi leltárak; analitikus nyilvántartások: tárgyi eszköz nyilvántartás, kartonok, 2014. 11. havi általános forgalmi adó analitika, pénzügyileg nem rendezett beszerzésre jutó adó nyilvántartása, vevő, szállító, bank analitika, önellenőrzési nyilvántartás; tagi kölcsön nyilvántartás, tagi kölcsön nyújtására visszafizetéséről kölcsönszerződés, taggyűlési határozatok.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[11] A felperes a 2019. augusztus 15. napján előterjesztett keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek jogelődje vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően, és az összesen 59 500 225 forint összegben bejelentett hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítése meghiúsulhat. Érvényesíteni kívánt jogként a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 33/A. § (1) és (5) bekezdését jelölte meg. Állította, az adós fizetéseképtelenséggel

fenyegető helyzete 2013. december 31. napján bekövetkezett, tekintettel arra, hogy ezen a napon 52 256 940 forint adótartozása volt, amelynek behajtására folytatott adóvégrehajtási eljárás több hónap alatt sem járt eredménnyel. Az alperesi jogelőd mint az adós ügyvezetője neki felróhatóan nem tett eleget a 2014. évi beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, amellyel ellehetetlenítette a hitelezők számára, hogy megismerjék a társaság anyagi helyzetét. Az általa lefolytatott ellenőrzés megállapításai alapján hivatkozott arra is, az alperesi jogelőd a felszámoló részére teljeskörűen az iratokat nem adta át. Álláspontja szerint az alperesi jogelőd fenti mulasztásai miatt a Csődtv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében a bizonyítási érdek átfordult, és a perben az alperesnek kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Érvelése szerint a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott tényállási elemek közül az okozati összefüggés bizonyítása az adós bizonylatokkal alátámasztott iratanyaga hiányában számára nem lehetséges, hiszen az adós vagyona, valamint az alperesi jogelőd magatartására iratanyag hiányában nem tud konkrétan tényállítást tenni. Ezért bizonyítási szükséghelyzetben van az okozati összefüggés ténye tekintetében, így a bíróságnak valósnak kell elfogadnia az alperesi jogelőd mulasztása és a hitelezői igény kielégítésének megghiúsulása közti ok-okozati összefüggés fennállását.

[12] Az alperesek ellenkérelme elsődlegesen az eljárás megszüntetésére, másodlagosan a kereset elutasítására irányult. Az eljárás megszüntetését arra tekintettel kérték, hogy a keresetlevél nem felelt meg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 323. § (4) bekezdésének, 324. §-ának és az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 46. § (2) bekezdésének.

[13] A kereset érdemét érintően nem vitatták, hogy 2013. december 31. napján a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezett. Állították azonban, hogy az alperesi jogelőd nem tanúsított olyan magatartást, amely ok-okozati összefüggésben lenne a gazdálkodó szervezet vagyonának csökkenésével és a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulásával. Véleményük szerint nemleges tény bizonyítása körében az ellenérdekű felet terheli az érdekében álló tények állításának kötelezettsége, ebből következően a felperesnek tényállítást kell tennie azon vezetői kifogásolt magatartásokra, amelyekkel ok-okozati összefüggésben az adós vagyona csökkent és a hitelezői követelések teljes mértékű kielégítése megghiúsult. Utalt arra, a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése alkalmazásában nem annak van jelentősége, hogy a felperes hitelezői igénye milyen összegben nem nyert kielégítést, hanem annak, hogy milyen mértékű vagyonsökkenés állt be a jogellenes vezetői magatartás folytán, amely miatt nem lehetett kielégíteni a hitelezők igényét. Önmagában a hitelezői igény ki nem elégítése nem valósít meg jogellenes magatartást, mert nem csökkenti a társaság vagyonát. Vitatták a felperesnek azt az állítását, miszerint az alperesi jogelőd nem adta át a felszámolónak a számviteli politikát, szabályzatokat, 2014. évi főkönyvi számlát, 2015. évi főkönyvi kivonatokat, leltárakat, analitikus nyilvántartásokat.

[14] Az elsőfokú bíróság (Y) számú ítéletével megállapította, hogy az alperesek jogelődje vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően, és az összesen 59 500 225 forint összegben bejelentett hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat.

[15] Az alperesi jogelőd fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla (Z) számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az alperes másodfokú perköltségét 24 000 forintban, a feljegyzett fellebbezési illeték összegét 48 000 forintban állapította meg. Kifejtette, az elektronikusan benyújtott keresetlevél aláírása a felperes részéről a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően megtörtént, a Pp. 618. § (1) bekezdésében szabályozott visszautasítási ok nem állt fenn, és a keresetlevél a Pp. 325. § (1) bekezdés g) pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül, amely igazolja, hogy a keresetlevelet az erre jogosult terjesztette elő. Mindemellett, ha a Pp. 618. § (1) bekezdése szerint a keresetlevél visszautasításának lett volna helye, azon okból – erre utaló rendelkezés hiányában – a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárás megszüntetésére nem kerülhet sor. Rámutatott az ügy érdeme kapcsán, hogy az adós 2014. és 2015. évre vonatkozó iratanyaga nem teljesen hiányos, ezért a Pp. 300. § (1) bekezdése alapján szakkérdésnek minősül, hogy a rendelkezésre álló okiratok alapján készíthető-e igazságügyi könyvszakértői vélemény, azokból milyen következtetés vonható le a 2014. és 2015. év gazdasági eseményeire, a 2013. december 31-i mérlegforduló napi állapothoz képest az adós vagyonelemének változására, a tevékenységzáró mérleg adatainak helytállóságára és az alperesi jogelőd magatartására. Szükségessnek találta ezért a szakértői bizonyítás lefolytatását. A megismételt eljárásra előírta, hogy az indítványozott szakértői bizonyítást le kell folytatni annak tisztázása érdekében, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően az alperesek jogelődje a vezetői feladatait a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta-e el, és a hitelezői érdekeket sértő alperesi jogelőd magatartása esetén, azzal okozati összefüggésben áll-e a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítésének megghiúsulása.

[16] A megismételt eljárásban a felek a nyilatkozataikat változatlanul fenntartották.

Az elsőfokú ítélet

[17] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperesek jogelődje vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően, és az összesen 59 500 225 forint összegben bejelentett hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Az eljárás megszüntetése iránti kérelmet elutasította. Kötelezte az alperesek jogelődjét, hogy fizessen meg a felperesnek 51 000 forint perköltséget. Megállapította, 36 000 forint elsőfokú eljárási illeték és 217 000 forint állam által előlegezett szakértői díj az állam terhére marad.

[18] Határozatának indokolása szerint az alaki védekezéssel összefüggésben az ítéltábla a hatályon kívül helyező végzésben megállapította, hogy a Pp. 618. § (1) bekezdésében szabályozott visszautasítási ok nem áll fenn, de ha fennállna, ez okból – erre utaló rendelkezés hiányában – a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja szerint az eljárás megszüntetésének nincs helye. Ezért a kereset érdemi elbírálásának nem volt akadálya.

[19] Rögzítette, nem volt vitatott, hogy a felperes hitelezői igényét az adós felszámolója nyilvántartásba vette, így a Csódtv. 3. § (1) bekezdés c)-d) pontja szerint

hitelezőnek minősül, azaz a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti per megindítására jogosult volt. Az alperesek jogelődje pedig az adóssal szemben folyamatban volt felszámolás kezdő időpontját megelőző három éven belül az adós vezető tisztségviselője volt

[20] Kifejtette, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:118. §-a szerinti vezetői felelősséget tételesen kimondó és ezzel együtt alkalmazandó Csődtv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított kereseti kérelem esetén főszabályként a felperesnek kell állítania és bizonyítania – a felszámolás speciális szabályait is figyelembe véve – az adós gazdálkodó szervezet fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztének időpontját, az ezt követően kifejtett hitelezői érdekeket sértő konkrét vezetői magatartásokat vagy mulasztásokat melyekkel okozati összefüggésben vagy az adós vagyona csökkent, vagy a hitelezők követelésének teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat és az okozati összefüggést a magatartás (mulasztás) és a vagyonsökkenés vagy a hitelezők követeléseinek más okból való kielégítésének megghiúsulása között. E feltételek felperes általi bizonyítottsága esetén, az alperesi vezető a Csődtv. 33/A. § (4) bekezdésében írt okok bizonyításával kimentheti magát a felelősség alól.

[21] A vezetői felelősség körében érvényesülő fenti általános bizonyítási szabályok alól kivételt jelent a Csődtv. 33/A. § (5) bekezdésének szabálya, amely nem önálló felelősségi alakzat, az a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdésével együtt értelmezendő. A Csődtv. 33/A. § (5) bekezdése a bizonyítási kötelezettség fordulására vonatkozó szabályt ír elő (BDT. 2018.3831.). Erre tekintettel a Csődtv. 33/A. § (5) bekezdésére alapított kereseti kérelem esetén, ha a felperes a vezető mulasztását – beszámoló készítési és letétbe helyezési kötelezettségének vagy a Csődtv. 31. §-ban foglalt kötelezettségének mulasztását – igazolja, a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdésében szereplő tényállási elemek tekintetében két tényállási elemre (fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet fennállta az alperes vezető tisztségviselői jogviszonya alatt, a vezető hitelezői érdekeket sértő magatartása konkrét károkozó magatartás megjelölése nélkül) csak állítási kötelezettsége van.

[22] Az alperes felróható mulasztásának következménye, hogy a Csődtv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében a bizonyítási teher átfordul és az alperesnek kell bizonyítani, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Mindaddig amíg e tényeket nem bizonyítja, ezek ellenkezőjét kell bizonyított tényeknek tekinteni, nevezetesen, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt a vezetői tisztségének időtartama alatt, és a vezetői feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe (EBD. 2018. G.2.; BDT. 2020.4121.). A Csődtv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított kereset esetén a felperes bizonyítási érdekébe tartozik a vezető tisztségviselő hitelezői érdeket sértő magatartása (mulasztása) és a hitelezői igények megghiúsulása közötti ok-okozati összefüggés bizonyítása. E tekintetben a bizonyítási teher a Csődtv. 33/A. § (5) bekezdésére alapított igénynél sem fordul át (BDT. 2020.4121.) az alperesre, ugyanakkor a felperes – amennyiben feltételei fennállnak – bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozhat.

[23] A Csődtv. 33/A. § (5) bekezdését alkalmazhatónak találta, miután az alperesek jogelődje nem vitatta, hogy 2014. évre vonatkozóan az adós beszámolóját nem helyezte letétbe és nem tette közzé.

[24] Rámutatott, az alperesek jogelődje nem vitatta, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2013. december 31. napján bekövetkezett. A felperes keresetében a felszámoló által nyilvántartásba vett,összszerszeruen megjelölt hitelezői igények kielégítésének megghiúsulását állította, és azt a felszámolási ügyben eljáró bíróságnak a felszámolási eljárást befejező határozatával és a felszámoló zárójelentésével bizonyította. Nem hivatkozott vagyonsökkenésre, ezért annak összegét a keresetlevélben nem kellett megjelölnie és azt bizonyítania sem kellett. Az alperesek jogelődje pedig nem vitatta, hogy a felperes hitelezői igényét a felszámoló nyilvántartásba vette, mint ahogyan annakösszszerszerúségét és a követelés megtérülésének hiányát sem.

[25] Úgy ítélte, a 2014. évi beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének elmulasztása és a fizetéseképtelenség bekövetkezését követő idöszakra vonatkozó iratoknak a felszámoló részére történő teljeskörű átadásának hiánya miatt a felperes igazolta, hogy számára az alperesek jogelődje felelösségének megállapításához szükséges tényállítás (okozati összefüggés) bizonyítás nem lehetséges, mert a szakértői vélemény által alátámasztottan a hiányosan átadott iratok alapján az adós vagyónára, az alperesek jogelődje magatartására nem tud konkrétan nyilatkozni, de az alperesek jogelődjétől elvárható az állított tények fenn nem állásának bizonyítása. Az alperesek jogelődje ennek ellenkezőjét nem valószínűsítette, a felperes pedig így valószínűsítette, hogy bizonyítási szükséghelyzetben van az okozati összefüggés ténye tekintetében. Ezért a Pp. 265. § (3) bekezdése alapján valósnak fogadta el azt, hogy az alperesek jogelődjének mulasztása és a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulása közötti ok-okozati összefüggés áll fenn.

[26] A szakvéleményt aggálytalannak elfogadva megállapította, az alperesek jogelődjének mulasztása nemcsak abban áll, hogy a 2014. évi beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének nem tett eleget, hanem a könyvvzetés, a nyilvántartások, a bizonylatok oly mértékben hiányosak voltak, hogy a 2014. január 1. napjától 2015. szeptember 23. napjáig terjedő idöszakot érintően az adós által végzett gazdasági tevékenységre, a 2013. december 31-i mérlegfordulónapi állapothoz képest az adós vagyonelemeinek változására, a 2014. évi mérleg és a tevékenységzáró mérleg adatainak helytállóságának valós képet nem nyújtott. Ezért nem vonható le következtetés az alperesek jogelődjének magatartására, azaz arra, hogy az alperesek jogelődje mint az adós vezető tisztségviselője a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette, illetve, hogy magatartása és a hitelezői igények megghiúsulása közötti okozati összefüggés nem áll fenn. A rendelkezésre álló iratokból továbbá nem lehet következtetést levonni arra, hogy az alperesek jogelődje mit tett annak érdekében, hogy a könyvvzetés a számviteli törvényben foglaltaknak megfelelően megtörténjen, valamint az elkészített 2014. évi mérleg és beszámoló, továbbá a tevékenységzáró beszámoló számviteli bizonylatokkal, leltárral, az adós számviteli törvény szerint vezetett nyilvántartásaival alátámasztott legyen. Az alperesek jogelődje magát zárta el a bizonyítás lehetőségétől azzal, hogy nem tett intézkedéseket az adós számviteli törvényben meghatározott könyvvzetési kötelezettsége teljesítése érdekében, és a felszámoló részére a számviteli bizonylatokat, nyilvántartásokat teljeskörűen nem adta át.

[27] A kimentés körében csatolt 2010. és 2012. évi iratokat nem tartotta alkalmasnak annak bizonyítására, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte után az alperesi jogelőd a hitelezői érdekek figyelembevételével járt el, mivel a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte utáni magatartásra nézve adatokat nem tartalmaznak.

[28] Mellőzte a szakvélemény kiegészítését, ugyanis a vonatkozó időszakra a szakértő a teljes iratanyagot áttekintette, az ezzel ellentétes alperesi tényállítást a szakvélemény cáfolja. A szakértő a hiányos iratanyag alapján több esetben következtetést tudott csak levonni, vagy általa is hivatkozottan csak feltételezésekbe tudott bocsátkozni, az iratanyag hiánya azonban az alperesek jogelődjének mulasztásával áll okozati összefüggésben. Bár rögzíti a szakvélemény, hogy a hitelezők érdekeit sértő üzleti magatartásról nem tud nyilatkozni, de a szakvéleményből megállapítható, hogy a beszámolók alátámasztásához szükséges bizonylatok, nyilvántartások hiányoznak. Ekként az alperesek jogelődjének kellett volna azt bizonyítani, hogy a hitelezők érdekeit figyelembe vette, vagy azt, hogy az ezzel ellentétes magatartás és a követelések kielégítésének a meghiúsulása között nem áll fenn okozati összefüggés. Az alperes továbbá olyan megállapítások tekintetében kérte a szakvélemény kiegészítését, amelyek a per szempontjából nem bírnak ügydöntő jelentőséggel.

[29] Az alperesek jogelődje az elsőfokú ítélet meghozatalát követően elhalálozott. Ezt követően a jogutódait alperesként a felperes perbevonta, amelyet az elsőfokú bíróság engedélyezett.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[30] Az ítélettel szemben a jogutód alperesek terjesztettek elő fellebbezést, elsődlegesen az eljárás megszüntetését, másodlagosan annak megváltoztatását és a kereset elutasítását kérték.

[31] Álláspontjuk szerint a felperes keresetét nem a felszámolási eljárás alatt, hanem annak megszűnését követően nyújtotta be, mivel a Kecskeméti Törvényszék 2019. július 24. napján meghozott végzésével nyilvánította a felszámolási eljárást befejezetté. Ezért a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján – figyelemmel a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontjában foglaltakra – az eljárás megszüntetésének van helye.

[32] Vitatták a jogelődjük felróhatóságát mind a letétbe helyezési és közzétételi kötelezettség elmulasztása, mind a vezetői tevékenysége kapcsán, mert a 2014. január 1. napján és 2015. szeptember 24. napja közötti időszakban 87 éves elmúlt, több éve küzdött mentális zavarokkal és beszédértési problémákkal. Ezzel összefüggésben rendelkezésre bocsátották a 2015. február 18. napján kelt ambuláns lapot, amely szerint jogelődjük ebben az időszakban agyi érlemeszesedéssel, agyérellátási zavarral és más súlyos betegségekkel küszködött, így belátási képessége rendkívül korlátozott volt. Ezen tényállítás kapcsán az önhibán kívüliséget nyilvánvalóan fennállónak tartották.

[33] Hangsúlyozták, a jogelődjük nem fejtett ki hitelezői érdekeket sértő vezetői magatartásokat, ezt a szakértői vélemény is alátámasztja. Megítélésük szerint ha volt is a jogelődjüknek hitelezői érdeket sértő magatartása, azok nincsenek okozati összefüggésben azzal, hogy a hitelezők követelésének teljes mértékben történő kielégítése más okból meghiúsulhat. Az adós fizetéseképtelensége ugyanis abból eredt, hogy 2014. január 1. napja és 2015. szeptember 23. napja között a korábbi időszakból eredő veszteségét nem tudta a pótforrások bevonásának hiányában kezelni. A hitelezői követelések kielégítésének veszélye kizárólag a korábbi évek gazdálkodásának a következménye. A jogelődjük nem vállalt az

adós pénzügyi helyzetéhez képest semmilyen üzleti kockázatot és valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése érdekében, amelyet a büntetőeljárás iratai is igazolnak. A felszámolás adatai pedig azt támasztják alá, hogy az adós kintlévőségei megtérülésének hiánya miatt keletkezett a fizetéseképtelenséghez vezető helyzet.

[34] Kiemelték, a szakértő nem tudott megállapítani hitelezői érdekeket sértő konkrét tevékenységet vagy mulasztást, csupán az iratok hiányát. Önmagában azonban az iratok hiánya nem cáfolja azt a tényt, hogy nem állt fenn konkrét hitelezői érdeksérelmet megvalósító magatartás. Lényegesnek tartották, hogy az adós vagyonának egy részét a perbeli időszak előtt már elvesztette, amelyet a büntetőeljárásban keletkezett iratok is alátámasztanak.

[35] A szakvéleménnyel összefüggésben kitértek arra, az bizonyítja, hogy 2014. január 1. és december 31. napja közötti időszakban volt könyvelés és készült beszámoló, csak az nem került közzétételre, és az eljárás során a bíróság nem vizsgálta az ügyvezető akadályoztatottságát a beszámoló közzétételében. Az adóbevallások pedig a legkritikább esetben kerülnek aláírásra az elektronikus benyújtás miatt. Tagi kölcsön nyújtása sem történt. Az adós 2012. évi számviteli beszámolóját könyvvizsgáló alátámasztotta és hitelesítő záradékkal látta el, így amennyiben az adós 2012. évi adatai alátámasztották a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet, a könyvvizsgálónak a jelentésének kiadása során ezt figyelembe kellett volna vennie és fel kellett volna erre hívnia az adós figyelmét. Ez cáfolja a szakértőnek azt a megállapítását, hogy az adós működése már 2012. évben sem volt finanszírozható. A számviteli nyilvántartásokban a lízingelt eszközök befektetett eszközökként jelennek meg, így a tárgyi eszközök visszavétele a tárgyi eszköz értékesítésként kerül a könyvekben kimutatásra, de ez nem jelent tényleges értékesítési tevékenységet. A szakértő által kimutatott 107 000 000 forint összegű veszteség ezért a korábbi években megtett és a megbízások hiánya miatt később hibásnak bizonyult üzleti döntésből származott, amely a hitelezők érdekeit sértő felróható magatartásnak nem minősülhet. Az adós 2013. évig nyereséges gazdálkodást folytatott, saját tőkéje 2013. december 31. napján 87 000 000 forint volt, így a 9 000 000 forint jegyzett tőkén felül jelentős összegben mutatott ki a korábbi években megtermelt nyereségből származó eredménytartalékot és lekötött tartalékot. Az adós célja tehát nem a rövid távú haszonszerzés, hanem a hosszú távú működés és finanszírozás biztosítása volt. A bűncselekménnyel elvont vagyonton felül maradt vagyon elvonása pedig nem történt meg, így fel sem merülhet a hitelezői érdekek megsértése.

[36] Véleményük szerint az elsőfokú bíróság a Csődtv. 33/A. § (5) bekezdése szerinti tényállást a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti tényállás teljesülésének fogadja el, azaz önmagában a letétbe helyezés elmaradása miatt állapította meg a vezető felelősségét, amely azonban a jogszabályokból nem következik. A felperes sem hivatkozott arra, hogy az alperesi jogelőd bármilyen tevékenysége vagy mulasztása a hitelező érdekekkel ellentétes lett volna.

[37] Érvelésük szerint a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti megállapítási per tárgya a vezető magatartásának a minősítése, amely személyes jellegű kötelem, így a vezetői felelősség megállapítása kapcsán a jogutódlás kizárt. A magatartás minősítésének megállapítása nem lehet hagyatéki igény. Emiatt a keresettel érvényesített jog a felperest nem illeti meg.

[38] Kérték az elsőfokú eljárásban előadottak figyelembevételét is.

[39] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Állította, a jogszabályban előírt bizonyítási kötelezettségének eleget tett, tényállításait megfelelően alátámasztotta bizonyítékokkal. Utalt arra, a megállapítási per során sem áll fenn a kötelezettség olyan személyessége, amely a jogutódlást kizárná.

Az ítéltábla döntésének indokai

[40] A fellebbezés alaptalan.

[41] Mindenekelőtt az ítéltábla az alperesek fellebbezésének az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatok figyelembevételére irányuló hivatkozása kapcsán az alábbiakra mutat rá. A másodfokú bíróság eljárása nem az elsőfokú eljárás megismétlése, a fellebbezésnek ezért szükségszerű tartalmát képezik a Pp. 371. § (1) bekezdés b) pontjában előírtak is, így azoknak az indokoknak a megjelölése, amely miatt a fél az elsőfokú ítélet megváltoztatását vagy hatályon kívül helyezését kéri. A másodfokú eljárás célja ugyanis az elsőfokú eljárásban esetlegesen elkövetett eljárási szabálysértésnek vagy az elsőfokú bíróság esetlegesen megalapozatlan vagy téves döntésének a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai közötti korrigálása. Ehhez a fellebbezésnek tartalmaznia kell konkrétan, hogy a fellebbező mit sérelmez, mit tart jogszabálysértőnek és milyen indokkal az elsőfokú eljárásban, illetve az elsőfokú bíróság döntésében. Nem elegendő ezért a fellebbezésben csupán visszautalni az elsőfokú eljárás során előterjesztett valamely beadvány tartalmára, vagy akként nyilatkozni, hogy a fellebbező az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait fenntartja (hasonlóan: BDT2021. 4397.) Következésképpen az elsőfokú eljárásban előadott, de a fellebbezésben külön meg nem jelölt hivatkozások a másodfokú eljárásban nem voltak vizsgálhatók.

[42] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésekből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[43] Az alperesek fellebbezésükben elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérték a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontjában foglaltakra. Ezen utóbbi jogszabályi rendelkezés értelmében a bíróság a keresetlevelet – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – visszautasítja, ha a felperes a perindításra jogszabályban megállapított határidőt elmulasztja. Amennyiben ilyen akadály már a keresetlevél benyújtása során is fennállt, azonban a bíróság azt valamely okból nem észlelte, a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja szerint az eljárást akkor is meg kell szüntetni, ha a bíróság a kereset érdemi tárgyalásába bocsátkozott. Ez a másodfokú eljárásban a Pp. 379. §-a szerint ad alapot az ítélet hatályon kívül helyezésére. Ezt az alperesek a fellebbezésükben – bár az az eljárás megszüntetésére is irányult, de – nem kérték, azonban a fellebbezési kérelem pontatlanságának nem volt jelentősége, mivel a Pp. 379. §-ában szabályozott, nem az elsőfokú eljárás megismétlésével, hanem az eljárás megszüntetésével járó kötelező hatályon

kívül helyezési okot a másodfokú bíróságnak a Pp. 370. § (2) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem, csatlakozó fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül is figyelembe kell vennie. Ezért az ítéltábla az alperesek fellebbezése kapcsán azt vizsgálta, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének és az eljárás megszüntetésének (Pp. 379. §) feltételei fennállnak-e.

[44] A Csődtv. 33/A. § intézményes felelősségátvitelt tartalmazó, a gazdasági társaság szervezetére vonatkozó egyes felelősségi szabályokat áttörő, a hitelező és a vezető tisztségviselő közötti kártérítési kötelmet keletkeztető rendelkezés, amelynél a felperest az általa érvényesített jog kizárólag abban az esetben illeti meg, ha a keresetindítás a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdés valamennyi feltételének megfelel. A törvényi tényállási elemek megvalósulása keletkezteti a gazdálkodó szervezet vezetőjének felelősségét megalapító – a gazdálkodó szervezet és harmadik személyekre irányadó általános szabályokat áttörő – kártérítési jogviszonyt. Ennek egyik együttes feltétele az igényérvényesítés időbeliségét szabályozó rendelkezés, amely szerint a gazdálkodó szervezet kártérítési felelősségének megállapítása kizárólag a felszámolási eljárás alatt érvényesíthető. Ennek hiányában a kártérítési kötelelem nem jön létre, ezért az érvényesített jog fennállásának hiányában a keresetet érdemben el kell utasítani (BDT2023. 4641.). A Csődtv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott igényérvényesítési határidő esetleges elmulasztása így nem ad alapot az eljárás megszüntetésére.

[45] Ezt követően az ítéltábla a Pp. 369. § (3) bekezdés a), és c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelését vizsgálta.

[46] A felperes keresetében az alperesek jogelődje vezetői felelősségének megállapítását kérte arra hivatkozással, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatát nem a hitelezői érdekek figyelembevételével látta el, és ezáltal a hitelezői követelése teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat.

[47] Ha a jogi személy vezető tisztségviselője a jogi személy tevékenységi körében jár el, és ilyenkor a jogi személlyel szerződéses vagy szerződésen kívüli jogviszonyban álló harmadik személynek érdeksérelmet okoz, a polgári jogi felelősség jogkövetkezményei általában a jogi személlyel szemben alkalmazhatók. Más a helyzet akkor, ha a jogszabály szankciós jelleggel átviszi a felelősséget a vezető tisztségviselőre. Ebben az esetben a vezető tisztségviselő a deliktuális kárfelelősség feltételei szerint felel a felróható magatartással okozati összefüggésben keletkező vagyoni hátrányért.

[48] A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 30. § (3) bekezdése továbbfejlesztette a vezető tisztségviselőre irányuló korábbi felelősségi szabályokat, és a korlátozott felelősség speciális áttörésével a jogszerűtlen gazdálkodásért való felelősséget (wrongful trading) intézményét honosította meg annak érdekében, hogy a gazdasági társaság vezetését csődközeleli helyzetben visszatartsa a hitelezői érdekeket sértő magatartásoktól. A hitelezővédelmi tényállás beiktatását az indokolta, hogy a felelősen gazdálkodó üzletembertől elvárható, hogy az irányítása alatt álló céget a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése esetén úgy működtesse tovább, hogy a hitelezők esélyét követeléseik behajtására ne veszélyeztesse. Ilyen esetben a vezető tisztségviselőnek – ha nem

kezdeményezi a csődeljárást, illetve a felszámolási eljárást – minden intézkedésével arra kell törekednie, hogy a hitelezők követelésükhöz hozzájussanak.

[49] A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezése esetén a vezetővel szembeni kártérítési felelősséghez [Gt. 30. § (3) bekezdés] az igényérvényesítés szabályait a 2006. július 1. napján hatályba lépett 2006. évi VI. törvény iktatta be a Cstv. – mint külön törvény – rendelkezései közé akként, hogy az igényérvényesítés két lépcsőben történhet, először megállapítási kereset (Csődtv. 33/A. §), majd annak eredményessége után külön marasztalási kereset előterjesztésével. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2014. március 15. napján történt hatályba lépésével egyidejűleg hatályon kívül helyezésre került a Gt. (annak 30. §-a is), azonban a gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének a gazdasági társaság megszűnése esetére a Ptk. 3:118. §-a azonos rendelkezést tartalmaz, amelyet a Csődtv. 33/A. § (14) bekezdése alapján szintén együttesen kell alkalmazni a Csődtv. 33/A. § rendelkezéseivel. A fentiekből következően a perben a felperes keresete folytán az alperesek jogelődje vezetői felelősségét – mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította – a Ptk. 3:118. §-a és a Csődtv. 33/A. §-ának rendelkezései alapján kell vizsgálni.

[50] Az elsőfokú bíróság által a keresetlevél benyújtásának időpontjára tekintettel (2019. augusztus 15.) helyesen alkalmazott – a Csődtv. 83/R. § (4) bekezdése alapján a 2017. július 1. napjától indult perekben irányadó, 2017. július 1. napjától hatályos – Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése szerint ha a hitelező vagy – az adós nevében – a felszámoló a felszámolási eljárás alatt keresettel kérheti a 6. § szerint illetékes bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat.

A (4) bekezdés alapján mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

Az (5) bekezdése kimondja, amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a-d) pontja szerinti beszámoló készítési, irat- és vagyontáradási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezető tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

[51] A vezető hitelezőknek okozott kárát tehát „kétlépcsős” perben lehet érvényesíteni, amely szerint elsődlegesen a megállapítási perben a bíróság vizsgálja a vezető

tisztségviselő felelősségének a megállapíthatóságát, illetve annak mértékét, majd a marasztalási perben rendelkezik a megállapítási perben meghatározott felelősség szerinti fizetési kötelezettség felperesek közötti szétosztásáról. A szabályozás tartalma alapján egyértelmű, hogy kártérítési típusú tényállásról van szó, s ebből következően sor kerülhet jogutódlásra. A Csődtv. 33/A. §-a szerinti igény – eltérő szabály hiányában – a hagyatéki tartozásokért fennálló felelősség korlátai között az örökösökkel szemben is megkötés nélkül érvényesíthető. Ennek indoka az, hogy bár a felelősség valóban a vezető tisztségviselői minőséghez kapcsolódik, az örökgyó e felelősségen alapuló vagyoni jellegű kötelezettségei (tartozásai) a halálával nem szűnnek meg, így hagyatékát is terhelik. A Csődtv. 33/A. §-a alapján indított perekben érvényesített megállapításra, majd marasztalásra irányuló, azaz az igényérvényesítés fázisába jutott igény esetében nem áll fenn a kötelezettség olyan személyessége, amely a jogutódlás kizárását megalapozná. A Csődtv. 33/A. §-ában szabályozott vezető tisztségviselői felelősség ugyan sui generis és szankciós jellegű, de alapvetően mégis olyan deliktuális kártérítési felelősségi alakzat, amely a jogutódlás szempontjából sem a kétlépcsős perlésre, sem a kimentéssel kapcsolatos bizonyítási nehézségekre hivatkozással nem igényli az egyéb deliktuális alakzatokétól eltérő gyakorlat alkalmazását. Egy már perfektuálódott felelősségi alakzat vonatkozásában az igény érvényesíthetősége nem tehető attól függővé, hogy egy- vagy kétlépcsős igényérvényesítési eljárást ír-e elő a jogalkotó, illetve hogy a vezető tisztségviselő halála az igény érvényesítésének mely fázisában következik be. Jogutódlás esetén pedig nem az örökösök magatartását kell vizsgálnia a bíróságnak, hanem a jogelőd vezető tisztségviselőt, és a jogerős megállapítási pert követően indult marasztalási perben vizsgálható az örökösök tekintetében a felelősségüknek a Ptk. 7:96. § (1) bekezdés szerinti mértéke (BH2021. 47.). Ezért – az alperesek fellebbezési érvelésével ellentétben – a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti vezetői felelősség vizsgálható a vezető jogutódainak alperesként való perbenállásakor is.

[52] Nem vitatottan a felperes hitelezői igényét az adós felszámolója nyilvántartásba vette, így a Csődtv. 3. § (1) bekezdés cd) pontja szerint hitelezőnek minősül, azaz a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti per megindítására jogosult. Megállapítható az is, hogy az alperesek jogelődje az adós felszámolását megelőző három éven belül az adós vezető tisztségviselője volt, azaz előterjeszthető volt a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti megállapítási kereset.

[53] Az alperesek fellebbezésükben vitatták ugyanakkor, hogy a felperes a keresetét határidőben terjesztette elő. A felszámolás alá került gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjével szemben támasztható igények érvényesítésére a Csődtv. a sajátos kétlépcsős eljárási rendhez kapcsolódóan speciális határidőket határoz meg. A Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti kereset a vezető tisztségviselővel szemben a felszámolás alatt terjeszthető elő, amely időtartam a felszámolás kezdő időpontjától a felszámolási eljárás jogerős befejezéséig tart. A felszámolási eljárás befejezéséről rendelkező határozat jogerejének beállta szünteti meg a perindítás lehetőségét a Csődtv. 33/A. § (1) bekezdése keretében (BH2018. 231.). Nem annak van tehát jelentősége az igényérvényesítési határidő megtartottsága szempontjából, hogy a felszámolási eljárást befejező határozatot mely időpontban hozta meg a bíróság.

[54] Jelen esetben a felperes keresetét 2019. augusztus 15. napján, tehát a felszámolási eljárást befejező határozat meghozatalát (2019. július 24.) követően, de a határozat jogerőre emelkedését (2019. augusztus 28.) megelőzően terjesztette elő.

Következésképpen arra még a felszámolás alatt került sor, így vizsgálni kellett a vezetői felelősség további feltételeinek fennálltát, amely kapcsán helyesen ismertette az elsőfokú bíróság a Csódtv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti vezetői felelősség elbírálásának szabályait és szempontjait, és azok esetében helyesen vizsgálta elsőként a Csódtv. 33/A. § (5) bekezdésében foglalt bizonyítási szabály alkalmazhatóságát.

[55] A felperes keresetét a Csódtv. 33/A. § (1) és (5) bekezdésében foglaltakra alapította, hivatkozva arra, hogy az alperes 2014. évre vonatkozóan az adós beszámolóját nem helyezte letétbe és nem tette közzé. Ennek a tényét az alperesek jogelődje az elsőfokú eljárásban nem vitatta, és állította felróhatósága hiányát. Az alperes fellebbezésükben ugyanakkor előadták, hogy jogelődjük az egészségi állapota miatt önhibáján kívül mulasztotta el ezt a kötelezettségét.

[56] A Pp. 373. § (2) bekezdése értelmében a fellebbezésben új tény állítására csak akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna. A Pp. 373. § (3) bekezdésének második mondata alapján pedig a fél akkor terjeszthet elő új bizonyítási indítványt, illetve bocsáthat rendelkezésre további bizonyítási eszközt, ha az a (2) bekezdés szerinti tény bizonyítására, vagy a keresete, ellenkérelme alapjául korábban hivatkozott tény bizonyítására szolgál, feltéve, hogy az önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a tudomására vagy keletkezett.

[57] Az alperesek fellebbezésükben állítottak olyan tényeket, amelyek – az alperes által sem vitatottan – az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztés előtt következtek be. Kétségtelen, az alperesek az elsőfokú eljárásban még nem vettek részt, így az eljárás során korábban nem tudtak nyilatkozatot tenni. Az öröklés egyik alapvető, a jogintézmény természetéből következő sajátja ugyanakkor, hogy az örökös a rá átszállt kötelezettség tekintetében az az örökhagyó helyébe lép [Ptk. 7:1. §, 7:87. § és 7:96. § (1) bekezdés]. Amennyiben az alperes a peres eljárásban öröklés eredményeként foglal el alperesi pozíciót, számára az újonnan elfoglalt alperesi jogállást tekintve nem nyílnak meg ismét a régi alperest félként megillető eljárási jogosultságok és határidők. Az örökléssel elért alperesi pozícióban az új fél nem pótolhatja a határidőhöz vagy meghatározott eljárási szakaszhoz kötött, de a régi alperes által elmulasztott eljárási cselekményeket. Ezt támasztja alá a Pp. 48. § (5) bekezdése, amely szerint a jogutód a perből elbocsátott jogelődjének helyébe lép; a jogelőd elbocsátásáig végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok vele szemben is hatályosak. A jogutódot tehát ugyanazok az eljárási jogosultságok illetik meg, illetve kötelezettségek terhelik, mint a jogelődjét. Ez azt jelenti, hogy abban az esetben, ha a jogutódlás az elsőfokú ítélet meghozatalát követően következik be, és a fellebbezésben állított, az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztése előtt bekövetkezett tényről és annak alapjául szolgáló bizonyítékról a jogelőd önhibáján kívül nem tudott, a jogutódnak lehetősége van a fellebbezésben új tényt állítani, bizonyítási indítványt előterjeszteni, bizonyítékot rendelkezésre bocsátani. Ha viszont a jogelődnek már tudomása volt a tényről, bizonyítékról, a jogutód részéről az új tény állításának és bizonyítási indítvány előterjesztésének, bizonyíték rendelkezésre bocsátásának nincs helye. Az alperesek jogelődje azonban a saját egészségi állapotáról tudomással rendelkezett már az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőzően is, így erre vonatkozóan a fellebbezésben a jogutód alperesek részéről új tény állításának és bizonyíték rendelkezésre bocsátásának nem volt helye. Ezért a

másodfokú eljárásban az alperesek jogelődje egészségi állapotára vonatkozó tényállítás és bizonyíték nem volt figyelembevehető. Nem lehetett emiatt azt megállapítani, hogy az alperesek jogelődje nem felróhatóan mulasztotta el az adós 2014. évi beszámolójának letétbe helyezését és közzétételét. Ennek következtében a vagyoni biztosíték nyújtása kapcsán a bizonyítási kötelezettség és teher – miután a Csődtv. 33/A. § (5) bekezdésében meghatározott vagylagos feltételek egyikének fennállta is elegendő – a Csődtv. 33/A. (5) bekezdése szerint alakul.

[58] A bizonyítási teher Csődtv. 33/A. § (5) bekezdése szerinti fordulása miatt elegendő volt a felperesnek a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét és a hitelezői érdekek figyelembe nem vételét állítania, és az okozati összefüggés tekintetében az irathány miatt hivatkozhatott a bizonyítási szükséghelyzet fennálltára (Pp. 265. §), amely esetén a felperes által bizonyítandó tény a bíróság valósnak fogadhatja el.

[59] Az alpereseknek kellett ezért a vezetői felelősség megállapításának elkerüléséhez a felelősség tényállási elemeinek fenn nem álltat állítania és bizonyítania azt, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet nem következett be, vagy ha igen, ezt követően a volt vezető a hitelezői érdekeket is figyelembe vette (ebbe a körbe a Csődtv. 33/A. § (4) bekezdésében írt kikötéseket is beleértve), és valószínűsíthette, hogy a bizonyítási szükséghelyzet nem áll fenn.

[60] A felperes a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte kapcsán állítási kötelezettségének eleget téve előadta, hogy az álláspontja szerint az adós esetében 2013. december 31. napján bekövetkezett. Ezt sem az alperesek jogelődje az elsőfokú eljárásban, sem az alperesek a fellebbezésükben nem vitatták.

[61] A kárkötelelem következő eleme a jogellenes magatartás, amelyre a Csődtv. 33/A. § (5) bekezdése szerinti vezetői mulasztás miatt a felperesnek konkrét, hitelezői érdeket sértő vezetői magatartást nem kellett állítani és – az alperes fellebbezési álláspontjával ellentétben – a bíróságnak sem ezt kellett vizsgálnia. Ez azonban azt is jelenti, hogy az alpereseknek azt kellett bizonyítania, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésétől a hitelezők érdekeit valamennyi intézkedésénél a volt vezető figyelembe vette, az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében, azaz nem volt jogellenes hitelezői érdeket sértő magatartás.

[62] Az alperesek jogelődje a bizonyítási kötelezettség körében indítványozta szakértő kirendelését, amely a megismételt elsőfokú eljárásban megtörtént. Az elsőfokú bíróság pedig a szakértői véleményét értékelve állapította meg, hogy az alperesek jogelődje a hitelezők érdekeit nem vette figyelembe. Az elsőfokú bíróság tehát – az alperesek fellebbezési állításával ellentétben – nem önmagában a beszámoló letétbe helyezésének és közzétételének elmulasztásából vonta le ezt a következtetést, hanem abból, hogy az alperesek jogelődje a bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni, mivel állítását a szakvélemény nem támasztotta alá.

[63] A bíróságnak ítéletében a szakvéleményt – mint bizonyítékot – a többi bizonyítékhoz hasonlóan értékelnie kell. A szakvélemény szabad mérlegelése a bíróság

szakismeretének hiányában csupán annyit jelent, hogy a szakértői véleményt legalább logikai kontrollnak kell alávetni, a bírónak a szakvélemény logikai egységét, meggyőző erejét, a per adataival való összhangját vagy ellentmondását kell értékelnie. A Pp. 316. §-a pontosan megjelöli, hogy a kirendelt szakértő szakvéleménye mely esetben tekinthető és tekintendő aggályosnak, így a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye aggályos, ha az hiányos, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit, homályos, ellentmondásos, vagy egyébként kétséges. Ez utóbbi eset azt jelenti, hogy a szakvélemény abban az esetben is aggályos, ha ugyan nem hiányos, nem homályos, nem ellentmondásos, azonban a per adatait, a szakvélemény egyedi sajátosságait figyelembe véve a bizonyítékok alapján a bíróságnak nyomatékos kétsége áll fenn a szakvélemény helyességével kapcsolatban. Ezért a bíróságnak mindig egyedileg, a körülményeket és a szakvéleményt értékelve kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a szakvélemény helyességéhez nyomatékos kétség fér-e. Az aggályos szakvélemény a Pp. 316. § (3) bekezdése értelmében a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe. Amennyiben viszont a szakvélemény aggálymentes, a bíróságnak az alapján kell érdemi döntést hoznia.

[64] A szakvélemény kifejtette, hogy az adós iratai teljes körűen nem állnak rendelkezésre, amely tény az alperesek sem vitattak, annak ellenkezőjét nem állították. A Csődtv. 33/A. § (5) bekezdésének alkalmazhatósága miatt a szakértőnek nem arra vonatkozóan kellett megállapítást tenni, hogy az alperesek jogelődje milyen konkrét magatartással sértette meg a hitelezői érdekeket, és ez miként okozta a hitelezői követelések teljes kielégítésének megghiúsulását, hanem arra nézve, hogy az ügyvezetési feladatát a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta-e el. Ilyet azonban a szakértő sem tudott megállapítani, ehhez a rendelkezésre álló iratok nem elegendők. Nincs ezért jelentősége, hogy a szakvélemény nem tartalmaz olyan magatartást vagy mulasztást, amely a hitelezői érdekeket sértette volna. Az pedig nem szakkérdés, hogy a beszámoló közzétételére miért nem került sor. Az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének időpontját a felperes 2013. december 31. napján jelölte meg, amelyet az elsőfokú bíróság is elfogadott, így a jogvita mikénti elbírálása szempontjából nem volt vizsgálandó az alperesek jogelődjének ezt megelőző magatartása. Ezért nincs jelentősége annak sem, hogy eddig az időpontig az adós gazdálkodása milyen volt, és 2012. évre vonatkozóan milyen megállapítást tett a szakértő. A hitelezői érdeket figyelembevevő megállapíthatóságához továbbá nem elegendő, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét megelőzően történt vagyonszerzés és keletkezett az adós tartozása. Az alperesek jogelődje az adós működését annak fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően is folytatta, így ebben az esetben akkor nem sérülnek a hitelezői érdekek, ha mindez az összhitelezői érdekek szempontjából kedvező, alappal tekinthető olyannak, amely a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megszüntetéséhez vezet, illetve ennek hiányában is csökkenti a hitelezők veszteségeit. Ilyen magatartást azonban az alperesek nem jelöltek meg, azt a szakértő sem találta megállapíthatónak. Az alperesek állították ugyan, hogy jogelődjük az adós követeléseinek érvényesítése érdekében eljár, azonban pontosan nem jelölték meg azokat a megtett cselekményeket, amelyek arra lettek volna alkalmasak, hogy az adós a követeléséhez hozzájusson. Ezért a szakvélemény nem hiányos, nem homályos, nem ellentmondásos, és azt más peradat sem teszi kétségesé. Ezáltal a szakvélemény nem aggályos, az elsőfokú bíróságnak ez alapján kellett a döntés meghoznia. A szakvélemény pedig az alperesek állítását a hitelezői érdekeket figyelembe vevő magatartásra nem támasztotta alá, és erre nézve más bizonyíték sem állt rendelkezésre.

[65] Az alperesek a fellebbezésükben a hitelezői érdeket sértő magatartást illetően is hivatkoztak a jogelődjüknek való felróhatóság hiányára, amelyet a jogelődjük egészségi állapotára alapítottak. Ennek a tényállításnak egyrészt a beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettség elmulasztása kapcsán kifejtettekkel egyezően ugyanakkor nem volt helye. Másrészt a hitelezői érdeket sértő magatartás megítélése esetében a Pp. 373. § (2) bekezdésében meghatározott az a feltétel sem áll fenn, hogy az új tény a félre nézve kedvezőbb határozatot eredményezzen. Erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában ugyanis nem mentesülhet az adós vezetője a felelősség alól amiatt, hogy a vezetői feladatait esetlegesen önhibáján kívül nem tudja ellátni. A gazdasági társaság alapítása, működtetése során jogszabály az ügyvezetőtől nem vár el végzettséget, jártasságot. Ha az alperes tudta, hogy a társaság vezetéséhez szükséges képességeknek nincs a birtokában, és mégis vállalta vagy továbbfolytatta az ügyvezetői tevékenységet, utóbb ismeretei, képessége hiányára nem hivatkozhat. Emiatt a hitelezői érdeket sértő magatartás körében sem volt figyelembevehető az alperesek jogelődjének egészségi állapota. Mindezek alapján nem volt megállapítható, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően az alperesek jogelődje a hitelezői érdekeket figyelembe vette volna.

[66] A hitelezői érdeket sértő magatartásnak a hitelezők követelésének teljes mértékben történő kielégítésének megghiúsulásával való okozati összefüggését illetően a felperes a Pp. 265. § (2) bekezdése szerinti bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozott, amely akkor áll fenn, ha a bizonyításban érdekelt fél valószínűsíti, hogy

a) a bizonyítási indítványhoz nélkülözhetetlen adatokkal kizárólag az ellenérdekű fél rendelkezik, és igazolja, hogy ezek megszerzéséhez szükséges intézkedéseket megtette,

b) a tényállítás bizonyítása számára nem lehetséges, de az ellenérdekű féltől elvárható az állított tények fenn nem állásának a bizonyítása, vagy

c) a bizonyítás sikerességét az ellenérdekű fél neki felróhatóan hiúsította meg,

és az ellenérdekű fél nem valószínűsíti az a)-c) pontban foglaltak ellenkezőjét.

[67] Az alperesek jogelődje az adós valamennyi iratát nem adta át a felszámoló részére, amellyel igazolt, hogy a felperes számára az alperesek jogelődje felelősségének megállapításához szükséges tényállási elem (okozati összefüggés) bizonyítása nem lehetséges, mert az adós vezető tisztségviselőjének más, nem vagyonszökkentő magatartásával a hitelezők követelésének kielégítése megghiúsulását okozó magatartására a teljes iratanyag hiányában nem tud konkrétan nyilatkozni, így az alperestől elvárható az állított okozati összefüggés fenn nem álltának bizonyítása. Az alperes ennek ellenkezőjét ugyanakkor nem valószínűsítette. A felperes így valószínűsította, hogy bizonyítási szükséghelyzetben van az okozati összefüggés ténye tekintetében. A Pp. 265. § (3) bekezdése értelmében pedig bizonyítási szükséghelyzet fennállása esetén a szükséghelyzetben lévő fél által bizonyítandó tény a bíróság valósnak fogadhatja el, ha annak tekintetében kételye nem merül fel. Az okozati összefüggést nem zárja ki, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét megelőzően következett be az adós vagyonszűkülése, vagy keletkezett a hitelező kielégítetlenül maradt követelése. Sem az alperesek nem állították olyan tény, sem a szakvélemény nem tartalmaz olyan megállapítást, amelyből az következne, hogy az alperesek

jogelődjének magatartásától függetlenül is megghiúsult volna a hitelezői követelések kielégítése. Ebből következően valósnak kell elfogadni azt, hogy az alperesek jogelődjének mulasztása és a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulása közt ok-okozati összefüggés áll fenn.

[68] Mindezek alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes Csódtv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti vezető felelősségének valamennyi jogszabályi feltétele fennáll.

[69] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta – az elsőfokú ítélet meghozatala után bekövetkezett jogutódlás miatt – azzal a pontosítással, hogy a vezetői felelősség megállapítása az alperesek jogelődjére, néhai (alperesi jogelőd neve)-re vonatkozik, és a felperes részére járó elsőfokú perköltséget az alperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni.

[70] Az alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése és a Pp. 87. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperesnek a jogi képviseletével kapcsolatban felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024.(XII.9.) IM rendelet 3. § (2) és (4) bekezdése szerinti, három munkaóra alapulvételével számított kamarai jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltségét.

[71] A feleket az ügyben az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés v) pontja szerint megillető illetékfeljegyzési jog ellenére az alperesek által előzetesen megfizetett fellebbezési eljárási illeték a fellebbezés eredménytelensége folytán a Pp. 83. § (5) bekezdése alapján az alperesek terhén marad.

Szeged, 2025. december 16.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.
s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró